

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

the humanization of the value-sense sphere of personality (O. V. Pushkina), acquisition of new values and spiritual wealth of inner content (R. S. Dimuhametov).

The adaptive facet reveals itself in human socialization, inclusion in social relations, adaptation to social conditions. R. S. Dimuhametov notes that communicative socialization is the most intensive in the facilitating model of education, and facilitation is not only a mechanism of socialization but it also performs the socializing function.

The self-realizing one is manifested in the actualization of the hidden resources, disclosure of capabilities, the ability to express themselves, their knowledge and skills. In general, N. Rogers uses the terms «facilitator», «gardener», «psychotherapist» interchangeably and believes that a facilitator generates the environment, a kind of container in which people can actualize their potential. V. Ye. Sumina adds that the function of facilitation is to promote self-actualization and further personal development.

The creative facet reveals itself in stimulating the creative instincts of a human, creating new objects. N. Rogers compared the stimulation of the creative process with the cultivation of the fertile soil. «We pay attention to everything that promotes growth and allow each plant to develop at their own pace,» she wrote.

The ego-protective function of facilitation is to save the inner world of people, their value-sense sphere, etc.

The projecting facet is reflected in promoting the human planning of new tasks, setting the remote perspectives for realization and so on. In particular, O. O. Hnatyshyna considers the development of internships strategy, assistance in organizing and performing the experiment as a function of facilitation.

The reflexive one means the data awareness, critical analysis, processing and its adequate interpretation. O. O. Hnatyshyna denotes the reflexion relative to practice as a function of facilitation.

The emotional facet appears in maintaining and establishing the positive emotional preferences of people. However, the facilitating function is to provide psychological mood (S. Ya. Romashyna, O. O. Mayer, H. V. Mezhyzna), emotional support (C. Rogers), to promote positive changes in the emotional sphere (L. A. Vitvitskaya).

The regulating role of facilitation displays itself in making necessary adjustments in the behaviour, way of life, plans, actions. Particularly, scientists very often point to encouraging or discouraging in the context of the regulating function.

Consequently, the role of facilitation in the professional development of future teachers is revealed both in the organization of the educational process (the implementation of techniques, exercises, technologies, the creation of conditions etc.) and in the direct personal changes of all its participants. The latter one is the most valuable, because it provides the humanization of the educational process and demonstrates the personal growth of its members.

ЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТІСНИХ РЕСУРСІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЛЮДИНИ

Каргіна Н. В.

Університет Ушинського, Україна

Психологічне благополуччя є важливою характеристикою, що позначає внутрішній світ людини, що задоволена своїм життям, переживає щастя та ін. Безсумнівне значення психологічного благополуччя стимулює науковий пошук ресурсів його забезпечення. В межах даного повідомлення зосередимося на розгляді саме особистісних ресурсів.

Взагалі поняття «ресурси» є міждисциплінарним. Сучасні концепції розглядають широкий спектр різного виду ресурсів, виділяючи внутрішні, зовнішні, економічні, матеріальні, трудові, фінансові, природні, адаптаційні, когнітивні, психологічні, інформаційні, віртуальні, фізіологічні, соціальні, а також особистісні ресурси. Аналізуючи особистісні ресурси слід наголосити, зокрема, на тому, що вони беруть участь в процесах когнітивної оцінки подій шляхом додання особистісного сенсу ситуації. Самі по собі особистісні ресурси не визначають оцінку, але сприяють корекції інформації на вході, будучи свого роду «призмою» або «фільтром», через які відбувається віддзеркалення та заломлення подій в психічній реальності. Інакше кажучи, особистісні ресурси організовують ту реальність, через яку здійснюється психічне відображення життєвої події. Таким чином, особистісні ресурси (при їх достатності) сприяють більш позитивному підходу до оцінки подій, що відбуваються та допомагають сприймати життєві ситуації й прогнозоване майбутнє під більш широким кутом зору. У свою чергу, в стрессогенній ситуації особистісні ресурси сприяють, насамперед, як оцінці характеру самої ситуації (як щодо поточної ситуації, так і по відношенню до її розвитку в майбутньому), так і оцінці власних ресурсів, щоб впоратися з труднощами. У разі високого рівня особистісних ресурсів ситуація суб'єктивно сприймається як менш загрозлива, а особисті ресурси подолання представляються людиною як більш-менш достатні. Таким

чином, формується суб'єктивне ставлення до ситуації, наприклад, стресогенна ситуація може бути розцінена як повсякденна та контрольована й не викликати негативних наслідків [2]. Зауважимо, що проблема ресурсів неодноразово піднімалася в роботах вітчизняних та зарубіжних психологів (Д.О. Леонт'єв, В.А. Бодров, К. Муздибаєв, Л.О. Китаєв-Смик, О.О. Конопкін, Л.Г. Дика, О.К. Осницький, В.О. Толочек, Р. Baltes, Е. Diener, R. Lazarus, S. Folkman, S. Hobfoll, S. Maddi та ін.). Незважаючи на те, що проблематика особистісних ресурсів займає гідне місце в сучасних психологічних дослідженнях, питання про функціональне значення особистісних ресурсів піднімається досить нечасто, та до теперішнього часу спроби їх повного теоретичного осмислення зроблено все ще не було. У науці термін «функція» означає діяльність, роль об'єкта в рамках тієї чи іншої системи, до якої він належить, а також вид зв'язку між об'єктами, при якій зміна одного об'єкта тягне за собою зміну іншого [1].

Виділення функцій на підставі формального критерію дозволяє зрозуміти, до яких інструментів належать особистісні ресурси в опосередкуванні зв'язків факторів середовища та психологічного благополуччя людини. Дослідники вважають, що фактори середовища та особистісні змінні не можна розглядати в ізоляції, оскільки вони діють в динамічній єдності, «підживлюючи» один одного [2]. Тому не настільки важливо встановити порядок дії даних факторів, більш важливо зрозуміти, як і чому чинники, що складають модель психологічного благополуччя особистості, взаємно доповнюють один одного, тобто розкрити усі механізми їх взаємодії. Таким чином, основна увага повинна приділятися не самим факторам та їх кореляції з благополуччям, а взаємодії зовнішніх і внутрішніх факторів та їх сукупного ефекту на психологічне благополуччя людини. Особистісні ресурси не можуть вивчатися у відриві від контексту ситуації та конкретної діяльності, в якій вони діють, тобто, у відриві від того, що їх актуалізує. Саме тому функції особистісних ресурсів можна аналізувати лише в конкретному контексті діяльності. Сам контекст може бути заданий як життєві труднощі (зокрема, повсякденні), стресогенні події або життєві вимоги, пов'язані з контекстом виконання деякої діяльності (приміром, професійної) [2].

Отже, під особистісними ресурсами ми розуміємо емпірично вимірювані властивості особистості, вираженість яких впливає на міру психологічного благополуччя людини. В свою ж чергу, робимо припущення, що такі особистісні ресурси, як, зокрема, адекватна самооцінка, низька тривожність та конформність та ін. відіграють досить важливу роль в становленні психологічного благополуччя людини, тому й плануємо більш детально це дослідити емпірично. Дані ресурси в сукупності та кожен ресурс окремо можуть бути в тій чи іншій мірі предикторами психологічного благополуччя. Тому, на наш погляд, необхідна розробка методів вивчення особистісних змінних, які заломлюють вплив об'єктивних факторів середовища на розвиток психологічного благополуччя в різних контекстах життєдіяльності людини. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у побудові не лише теоретичних моделей взаємодії особистісних ресурсів та психологічного благополуччя особистості, а й у їхній емпіричній валідації на різних вибірках.

Література

1. Новейший философский словарь / Сост. А. А. Грицанов. – Мн.: Изд. В.М. Скакун, 1998. – 896 с.
2. Толочек В.А. Стили деятельности: ресурсный подход. – М.: Изд-во «Институт психологии РАН». – 2015. – 365 с.

ОСОБЛИВОСТІ КОГНІТИВНИХ ПРОЦЕСІВ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Коломієць Т. В., Кулаковський Т. Ю.

Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Основу економічного та соціального успіху розвинутих країн світу складає не діяльність державного апарату, а приватна ініціатива громадян. Дана ініціатива, шляхом реалізації успішних стартапів, стимулює інноваційний розвиток держави. Існує й значна кількість малих та середніх підприємств, які хоч і мало пов'язані з інноваційною діяльністю, однак за рахунок своєї гнучкості та швидкому пристосуванню до змін в економіці забезпечують економічну стабільність та добробут суспільства. Саме тому, розвиток здатності до приватної ініціативи громадян є надзвичайно важливою складовою будь-яких реформ, спрямованих на економічний розвиток держави.

Проблеми розвитку підприємництва широко висвітлюються в працях представників економічної науки, зокрема А.Н. Асаула, І.В. Гой, Т.П. Смелянської, М.П. Переверзева, А.М. Луньова та інших. Психологічні аспекти особливостей підприємницької діяльності та особистості підприємця розкриваються в наукових доробках Л.П. Журавльової, О.К. Зав'ялової, Л.М. Карамушки, С.Д. Максименка, С.Т. Посохової, Ю.Ф. Пачковського, Ю.В. Щербатих та інших.